
Bocheń, st. 16, gm. Zduny, woj. łódzkie, AZP 59-55/25

Informator Archeologiczny : badania 33, 127-128

1999

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

WCZESNE ŚREDNIOWIECZE

Babi Dół – Borcz, st. 2, gm. Samonino, woj. pomorskie – patrz: wczesna epoka żelaza

BĘDZIN – GÓRA ZAMKOWA, st. 1, gm. *loco*, woj. śląskie, AZP 97-48/14

- linia obronna średniowiecznego grodu (X-XIV w.)

Rów sondażowy, przebadany w terminie od 28 czerwca do 23 lipca przez mgr Aleksandrę Rogaczewską (autorka sprawozdania, Muzeum Zagłębia w Będzinie). Badania sfinansowane przez Muzeum Zagłębia w Będzinie. Dziewiąty sezon badań. Przebadano powierzchnię 54 m².

Wał I fazy datowany na koniec X w., wydzielony w roku poprzednim podczas badań części umocnień usytuowanej od strony wnętrza grodu, okazał się być wkopany [licową warstwą belek drewnianych] w kulminację starszego wału. Wypełnisko konstrukcji tej fazy składało się z gruzu wapiennego, po części przepalonego, ziemi i gliny. Szerokość podstawy wału i pierwotna wysokość usypiska liczona od poziomu wkopania w wał starszy wynosiła po około 6 m. Odkryty pod nim najstarszy wał określono jako fazę 0. Był usypany z jasnego gruzu wapiennego, bezpośrednio na warstwie z okresu osadnictwa kultury łużyckiej. Resztki jego pokrywała warstwa węgla drzewnego. Kulminacja pozostałości wału fazy I nie została uchwycona w poprzednim roku, ponieważ była przesunięta na wschód w stosunku do kulminacji resztek wału fazy 0. W świetle dotychczasowych ustaleń można próbować przyporządkować fazę I odkrytego systemu do okresu początkowego państwowości polskiej, natomiast wcześniejszą fazę 0 powiązać z grodem plemiennym zamkniętym na obszarze obecnie zachowanej wewnętrznej linii umocnień. Na spalony wał fazy I nałożyła się faza naprawcza określana jako II. W tym przypadku materiałem do nadsypania wału była ziemia z elementami pogorzelska, być może pochodząca z wnętrza grodu. Wał ten posiadał również drewniane elementy konstrukcyjne. Analiza dendrochronologiczna próbek drewna wskazuje na datę 1078 AD jako datę ścięcia.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Zagłębia w Będzinie.

Wyniki badań zostały opublikowane w „Badaniach Archeologicznych na Górnym Śląsku i Ziemiach Pogranicznych w latach 1999-2000”, s. 282-289.

Badania będą kontynuowane.

Błękwit, st. 9, gm. Złotów, woj. wielkopolskie, AZP 33-29/135 – patrz: wczesna epoka żelaza

Bierzwnik, st. 25 i 26, gm. *loco*, woj. zachodniopomorskie, AZP 39-16/130 i 131 – patrz: późne średniowiecze

BOCHEŃ, st. 16, gm. Zduny, woj. łódzkie, AZP 59-55/25

- osada kultury łużyckiej (III-V EB)
- osada wczesnośredniowieczna

Badania archeologiczne prowadził mgr P. Świątkiewicz (autor sprawozdania), konsultował dr M. Duliniacz. Finansował WKZ O/Łódź. Piąty sezon badań.

W 1999 roku rozpoznawano zagrożony teren położony na południowy wschód od krawędzi piaszczynki i przyległy do wykopów nr XV-XVIII z 1998 roku, w których odkryto wczesnośredniowieczne i „łużyckie” warstwy i obiekty kulturowe. Wyeksplorowano 6 wykopów sondażowych (nr XXI-XXVI) o wymiarach 2,5 x 10 m każdy oraz dwa następne o wymiarach około 2 x 6 i 1,5 x 4 m (XXVII, XXVIII) przy profilach piaszczynki. Ponadto na polnej ścieżce, około 100-150 m na południe

od badanego dotychczas rejonu, w miejscach odkrycia na powierzchni warstwy kulturowej wytyczono sondáže nr XXIX i XXX.

Pod humusem, z którego pozyskano 120 fragmentów naczyń, zalegała warstwa brunatnej, słabo zbitej próchnicy przemieszanej z drobnoziarnistym piaskiem, o miąższości 5-10 cm, w której znaleziono 110 fragmentów naczyń ceramicznych. Pod nią na całej badanej powierzchni, z wyjątkiem wykopów nr XXIII i częściowo nr XXVI, zalegała nienaruszona warstwa kulturowa złożona z ciemnoszarej, miejscami czarnej, mocno zbitej próchnicy, próchnicy z domieszką węgla drzewnych i niewielką ilością drobnych kamieni. Jej miąższość wynosiła 10-15, miejscami dochodząc do 20 cm. W znacznym stopniu zniszczona była orka, czytelne ślady której zidentyfikowano m.in. w wykopie XXI. Z warstwy tej pozyskano 435 fragmentów naczyń glinianych, 2 przęśliki, fragment taśmy (obrączki) brązowej, 29 fragmentów kości zwierzęcych, nieliczne bryłki żuźla żelaznego. Fragmenty naczyń z I warstwy kulturowej można szeroko datować od pocz. IX do końca X wieku.

Pod spągiem I warstwy kulturowej wystąpiły dwa obiekty:

1) w wykopie XXVII była to częściowo zachowana, dość regularna, owalna jama o wymiarach min. 2,5 x 2 m zorientowana na linii południowy wschód – północny zachód, w przekroju na linii południe-północ nieckowata o częściowo horyzontalnym spągu i ukośnie opadającej północnej ścianie. W części zachodniej jama miała lokalne, koliste przegłębienie. Wypełniona była czarną, średnio zbitą próchnicą z niewielką domieszką piasku, zawierającą znaczną ilość węgla drzewnych oraz drobnych, chaotycznie rozrzuconych przepalonych kamieni. Pozyskano z niej 255 fragmentów naczyń glinianych, rogową skuwkę, kościaną szpilę, przęślik gliniany i 81 fragmentów kości zwierzęcych. W obiekcie tym występowała prawie wyłącznie nieornamentowana, grubościenna ceramika ręcznie lepiona, niekiedy przykrawędnie obtaczana. Wyróżniono kilka słabo profilowanych fragmentów wylewów o zaokrąglonych krawędziach oraz płaskie dno uformowane w tzw. stopkę.

2) w wykopie XXVIII była to, zachowana w swej południowo-wschodniej części, jama na planie regularnego trapezu o wymiarach min. 2 x 1,8 m, zorientowana na linii południowy wschód – północny zachód. Przekroje na linii południe-północ i wschód-zachód mają formę nieckowatą o głębokości do 30 cm. Wypełniona była ciemnoszarą, miejscami czarną, stosunkowo zbitą próchnicą z dużą ilością węgla drzewnych i drobnych, niekiedy przepalonych kamieni. Pozyskano z niej 2 przęśliki, osełkę kamienną, 54 fragmenty kości zwierzęcych, z czego 3 obrobione, w formie oprawek, oraz 142 fragmenty naczyń glinianych, zarówno częściowo, jak i całkowicie obtaczanych. Do pierwszych należą słabo profilowane garnki o zaokrąglonych krawędziach podobne do ceramiki z obiektu w wykopie XXVII. Drugą grupę tworzą garnki o mocno rozchyłonych wylewach i ściętych krawędziach, bogato ornamentowane wątkiem dookólnych żłobków, linii falistych, nakłuciami paznokcia i narzędzia wielozębne. W grupie tej wystąpił również fragment cylindrycznej szyjki oraz wklęsłe dno formowane na podsypce. Obydwie jamy zinterpretowano jako resztki wczesnośredniowiecznych obiektów mieszkalnych.

W wykopie XXXIII i w części wykopu nr XXV pod wczesnośredniowiecznym poziomem stratygraficznym znajdowała się warstwa jasnobrunatnej, miejscami szarobrunatnej, słabo zbitej próchnicy z dużą ilością drobnoziarnistego piasku o miąższości do 30 cm. Jej położenie, struktura i treść była identyczna z „łużycką” warstwą kulturową odkrytą w 1998 r. w wykopie XVIII sąsiadującym od północy z wykopem XXIII. Jest to prawdopodobnie ten sam poziom osadniczy rozciągający się około 20 m w kierunku południowym. Nie pozyskano z niego materiału zabytkowego.

Badania będą kontynuowane.

Chabielice, st. 12, gm. Szczerców, woj. łódzkie – patrz: młodszy okres przedrzymski – okres wpływów rzymskich